

Til: Eigil Knutsen
Torgeir Knag Fylkesnes
Geir Pollestad

Kopi: Øvrige medlemmer av Stortingets finanskomite

Fra: Fellesforbundet
Yrkestrafikkforbundet
Fagforbundet
Norsk Jernbaneforbund
Kollektivtrafikkforeningen
Spekter
NHO Sjøfart
NHO Transport

Sak: Statsbudsjett for 2023

Dato: 15.11.22

Statsbudsjettet 2023: Kollektivtrafikken trenger 1,9 mrd for at tilbudet ikke skal forringes

I SVs alternative statsbudsjett 2023 økes bevilgningene til kollektivtrafikken med 1,976¹ milliarder kroner. Dette er svært positivt. Det trengs en statlig bevilgning på 1,9 milliard for å kompensere økte kostnader.

Koronapandemien har skapt store utfordringer for kollektivtrafikken, men det er nå en viss positiv utvikling preget av at kundene er på vei tilbake. Kollektivtrafikk er et offentlig samfunnsgode, som skaper økt mobilitet, bedre trafikkavvikling og reduserte utslipp. Kollektivtrafikken er spesielt viktig for lavinntektsgrupper uten muligheter for å kjøpe og eie egen bil. Det er dermed viktig å forsterke den positive utviklingen, men situasjonen er som følger:

- Kraftig vekst i energiprisene er en kritisk faktor for kollektivsektoren. Prognosene viser en kostnadsøkning utenfor rammen på 1,9 milliarder kroner, noe som setter kollektivselskapene i en svært vanskelig situasjon. Utfordringene er faktisk enda større siden deler av landet fortsatt vil ha 900 millioner mindre i billettinntekter på grunn av ettervirkninger av pandemien. Uten ekstra midler i 2023 må kollektivtilbudet reduseres betraktelig i store deler av landet.
- Et redusert kollektivtilbud vil føre til at passasjerantallet blir ytterligere svekket, noe som vil flytte enda flere reisende fra kollektivtrafikken til bil. Ifølge TØI oppstår dermed en negativ spiral². Resultatet er at nullvekstmålet i transportsektoren ikke blir nådd, klimagassutslippene vokser og køene vil øke betydelig. Dette vil igjen skape et omfattende press for økt veiutbygging.

¹ SV Alternativt statsbudsjett 2023, side 17

² TØI-rapport [«Trafikkutvikling under koronapandemien og status i forhold til Paris-avtalen og norske klimaforpliktelser»](#)

- Som TØI også påpeker, er økt brukerbetaling for å løse den pågående krisen en dårlig løsning. Asplan Viak AS skriver i en vurdering at dersom 1,5 milliarder kroner skal dekkes inn med økte billettpriser, må prisene øke med 15 til 22 prosent. Dette vil igjen føre til en nedgang i antall reiser på omkring fire til seks prosent. Høyere billettpriser vil i tillegg styrke konkurransekraften til den bilbaserte transporten ytterligere, noe som særlig vil gjelde elbilene som har lave kjøps- og bruksavgifter. Dette forsterkes ytterligere av at husholdningene nå møter en kraftig prisvekst på alle nødvendighetsvarer. I tillegg kommer økte boliglånsrenter. Opprettholdelse av kollektivtilbudet vil bety mest for de svakeste i samfunnet. En statlig kompensasjon til kollektivtrafikken vil dermed gi en positiv omfordelingseffekt.
- I en kommentar til anmodningsvedtaket om kollektivtrafikken i RNB 2022 skriver Regjeringen at pandemien kan føre til endringer i reise-mønstre også på lang sikt. *Det er nødvendig at fylkeskommunene tilpasser kollektivtilbud til en ny normal med lavere trafikk-tall.* For å nå klima- og miljøforpliktelsene er det nødvendig at kollektivtrafikken også framover tar en økende andel av trafikkavviklingen. Kollektivaktørene mener passasjerutviklingen de siste månedene viser at det er mulig, og gjennom en videre omstilling og utvikling av kollektivtilbudet vil man kunne sikre at nye kundegrupper reiser kollektivt. Det er all grunn til å tro at den uavbrutte veksten i passasjerer frem til pandemien kan reetableres dersom det gis kompensasjon for økte energipriser i 2023.

*Som det fremgår av punktene over, har den fylkeskommunale kollektivsektoren en sterk økning i energikostnader. Denne sektoren må dermed prioriteres i statsbudsjettet for 2023 gjennom en **statlig kompensasjon på 1,9 milliard kroner**. Dette er nødvendig for å sikre at det totale kollektivtilbudet ikke blir forringet.*

For nærmere opplysninger kontakt:

Olov Grøtting

Mobil: 918 20 510

e-post: Olov.grotting@kollektivtrafikk.no

Jon H. Stordrange

Mobil: 415 06 770

e-post: jon.stordrange@transport.no